

MIELI 1

8 SOSIAALINEN TOIMINTA ON VUOROVAIKUTUSTA

SOSIAALINEN TOIMINTA

- **sosiaalinen näkökulma** ihmisen toimintaan:
  - ihmisten välinen vuorovaikutus
  - esim. ihmissuhteet, ryhmätoiminta sekä ihmisen ja kulttuurin vuorovaikutus
- Miten vuorovaikutustilanteisiin liittyvät tekijät vaikuttavat yksilön käyttäytymiseen ja psyykkiseen toimintaan?
- sosiaaliset **tilannetekijät**
- **sivustakatsoja-efekti** = mitä enemmän tilanteessa on sivustakatsojia, sitä epätodennäköisemmin henkilöt auttavat
- **sosiaalipsykologia**

SOSIAALISEN VUOROVAIKUTUKSEN MERKITYS IHMISEN KEHITYKSELLE

- sosiaalinen vuorovaikutus ja ympäristön tuki tärkeää kehitykselle
- **kognitiivinen kehitys:** ympäristö voi jouduttaa tai hidastaa kehittymistä
- **tunne-elämän kehitys:** sosiaalinen vuorovaikutus auttaa luomaan myönteistä kuvaa itsestään, muodostamaan läheisiä ihmissuhteita ja rakentamaan luottamusta toisiin ihmisiin
- **Herkkyyskausi** = kehitykselle otollinen aika lapsuudessa
  - Genien tapaus

SOSIALISAATIO

- prosessi, jossa ihminen
  - kehittyy muiden kanssa vuorovaikutuksessa
  - kasvaa oman yhteisönsä ja yhteiskuntansa jäseneksi
  - omaksuu kulttuurin keskeiset tiedot, taidot, arvot ja säännöt
- **kaksisuuntainen prosessi:**
  1. yksilöä sosiaalistetaan eli hänelle opetetaan yhteisön tapoja, uskomuksia, arvoja ja käyttäytymistä
  2. yksilö on itse aktiivinen toimija eli hän itse vaikuttaa yhteisössään

MITEN TILANNETEKIJÄT VAIKUTTAVAT IHMISEEN?

- **Tilannetekijät** liittyvät
  - sosiaalisiin ympäristöihin
  - sosiaaliseen vuorovaikutukseen
- erilaiset vuorovaikutustilanteet vaikuttavat ajatteluun, tunteisiin ja toimintaan usein huomaamatta
- konformisuus
- myöntyvyys
- tottelevaisuus

KONFORMISUUS

- mukautumista ryhmäpaineelle
- yksilö muuttaa vapaaehtoisesti omia mielipiteitään tai käyttäytymistään
- Konformisuudessa
  1. **informatiivinen vaikutus:** yksilö hyväksyy enemmistön käsitykset paikkaansa pitäviksi tiedoiksi
  2. **normatiivinen vaikutus:** yksilö mukautuu enemmistön käsityksiin ja normeihin, jotta tulisi hyväksytyksi tai välttäisi joutumasta naurunalaiseksi tai syrjityksi
- Solomon Asch, **viivakoe**

MYÖNTYVYYS

- taipumista toisen pyyntöihin
- **suostuttelu** = tietoinen ja tavoitteellinen vaikuttamisyritys, yritetään voittaa toisten vastustus tai haluttomuus
- Onnistunut suostuttelu tuottaa myöntyvyyttä.
- Robert B. Cialdini: **kuusi suostuttelun taktiikkaa.**

SUOSTUTTELUN TAKTIIKAT (CIALDINI)

Suostuttelun taktiikka	Kuvaus
1. Vastavuoroisuus ja kiitollisuudenvelka	Kun ihminen ensin tekee toiselle jonkin palveluksen tai antaa lahjan, jää toinen kiitollisuudenvelkaan ja on näin taipuvainen tekemään jonkin vastapalveluksen.
2. Johdonmukaisuus ja sitoutuminen	Ihmisellä on vahva taipumus tai tarve ajatella ja käyttäytyä johdonmukaisesti eli yhtenäisellä tavalla. On tärkeää saada ihminen ensin sitoutuminen johonkin, joka jatkossa aktivoi tarpeen toimia johdonmukaisesti.
3. Sosiaalinen vahvistaminen ja matkiminen	Toisten esimerkin seuraaminen on sitä todennäköisempää, mitä epävarmempi tai vieraampi tilanne on. Tehokasta suostuttelua onkin se, kun epävarmassa tai uudessa tilanteessa ihmiselle yritetään syöttää jokin ajattelu- tai toimintamalli, joka välittyy muita seuraamalla.
4. Miellyttäminen ja tuttuus	Ihmisellä on taipumus sanoa "kyllä" niille, jotka tunnetaan hyvin ja joista pidetään. Suostuttelua voi tällöin tehostaa käyttämällä tuttuutta, ystävyyttä tai lisäämällä omaa viehätysvoimaansa tai miellyttävyyttä toisten silmissä.
5. Auktoriteetti ja totteleminen	Suostuttelijan uskottu asiantuntijuus tai mahdollinen asema vaikuttaa suostuttelun vaikuttavuuteen. Silloin, kun valta-asema on olemassa, voi auktoriteetin hyväksyminen, totteleminen ja seuraaminen olla hyvinkin automaattista, eikä siis kovin tietoisin ajattelun tulosta.
6. Niukkuus ja valinnanvapaus	Suostuttelu saa voimansa siitä, että ihminen pitää suuremmassa arvossa sellaista, josta on pula tai jota on vaikea saada. Toinen taktiikan taustalla vaikuttava tekijä liittyy niukkuuteen, jolloin syntyy pelko menettää valinnanvapaus, jos mahdollisuuksia saada jotain rajoitetaan.

TOTTELEVAISUUS

- auktoriteetin eli valta-asemassa olevan henkilön antaman käskyn noudattamista
- Stanley Milgram: **tottelevaisuuskokeet**

ROOLI

- ryhmän odotus siitä, miten tietyssä asemassa olevan yksilön tulisi käyttäytyä
- ryhmän jäsenelle kehittyy ryhmän vuorovaikutuksessa rooli tai rooleja
- roolit vaikuttavat ihmisen ajatteluun, tunteisiin ja käyttäytymiseen
- Philip Zimbardo: **Stanfordin vankilakoe**